

LUNDS
UNIVERSITET

2016-05-01

Rektor

Rektors svarstal till studenterna på rektorsuppvaktningen

Tack Cecilia för dina kloka synpunkter. Jag har lyssnat noga och kommer att överväga varje ord.

Jag vill passa på att tacka Lunds universitets studentkårer - Cecilia och Linnea, ordförande och vice ordförande - för allt ni har bidragit med. Ni har varit pålästa, och kritiska när det funnits goda anledningar för det.

Och ni har varit mycket goda studentkårsrepresentanter och kolleger i universitetets ledningsgrupp.

Jag vill också tacka alla kåraktiva för det viktiga arbete ni lägger på utbildningsbevakning. Ni bidrar till att göra utbildningen vid Lunds universitet ännu bättre. Fortsätt att vara kritiska!

Lunds universitet är för tionde året i rad populärast bland gymnasieungdomar. Det visade SCB:s årliga undersökning, som kom för några veckor sedan. Jag tror bland annat det beror på att vi har den mest välutvecklade studiebevakningen. Vi lyssnar på studenterna. Och låter åsikterna påverka utbildningen.

Naturligtvis beror det också på den täta forskningsanknytningen, de skickliga lärarna och kopplingen till näringsliv, sjukvård och andra aktörer. Och på det fantastiska studentlivet som blommar i Lund. Det är roligt att läsa här. Och det vet blivande studenter.

Inom studentlivet kan andra färdigheter utvecklas: musikintresse, skrivande eller debatterande. Här utvecklas ett sunt förhållande till både skapande och föreningsliv. Engagemanget i studentlivet blir ofta en av de tidigaste meriterna som kan vara avgörande vid framtida jobbintervjuer.

Universitetet och studentlivet har överlevt under århundraden. Ämnen har utvecklats genom granskning i de egna leden. Så rör sig forskningsfronten sakta, men säkert, framåt. I idealtillståndet helt oberoende av jävsförhållanden.

Universitetens oberoende ställning, kollegiala granskning och kollegialt ledarskap ska utgöra garantier för detta. Det är viktiga värden att slå vakt om. Då, liksom nu.

Universitetet utbildar morgondagens ledare och makthavare. Värderingarna som utbildningen traderar - påverkar framtiden. Det är extremt viktigt för demokratin att vi har välutbildade människor som kan ifrågasätta och tänka självständigt. Det är bara att snegla på den pågående presidentvalskampanjen i USA för att bli orolig när en kandidat som Donald Trump lyfts fram av en till synes okritisk väljarskara. Och där ett politiskt parti helt sonika kan fastslå att evolutionen inte finns eller att Global Change är en myt.

Som utbildningsansvariga har vi ett stort ansvar som ska hanteras varsamt. Etiska frågor är något som vi måste bli mer medvetna om. Därför kommer vi att inrätta ett etikråd för att få igång en bred diskussion inom universitetet.

Om Lunds universitet ska fortsätta att vara populärast, så måste utbildningen utvecklas - hela tiden.

Tekniken skapar nya möjligheter i form av bland annat digitala tentor och flipped classrooms. Den digitala utvecklingen ökar möjligheterna att anpassa utbildningen till studenternas behov. Vi lärare behöver låta den digitala utvecklingen påverka undervisningen i mycket högre grad.

Vi måste se till att e-lärandet inte bara är beroende av den enskilde lärarens intresse och att utvecklingen därför bara sker fläckvis.

Nu krävs ett systematiskt angreppssätt för att förflytta universitetsutbildningen ett stort steg i riktning mot ett fullt nyttjande av e-lärandets möjligheter. De pedagogiska kurserna blir här ett viktigt verktyg.

Vi har en generation studenter som är ovana att använda blyertspennan, men desto mer vana att knattra på datorns, paddans eller mobilens tangentbord.

Vi har en generation studenter som är vana att befinna sig ständigt online. Våra studenter lever inte bara ett liv, utan två; ett fysiskt och ett digitalt liv. Nu för tiden räcker det inte att vara någon i den fysiska världen. Du ska också vara någon i sociala medier.

Utbildningen måste följa med sin tid. Samtidigt måste vi värna kärnvärdena, det kritiska tänkandet och ansvaret för det egna lärandet. Det är oerhört spännande att följa utvecklingen som våra bästa pedagoger leder. Det digitala lärandet är här för att stanna!

Gång på gång nås jag av rapporter om att unga svenskar upplever mer stress. Även fler studenter drabbas av stressrelaterade obehag. Det är svårt att veta exakt vad som orsakar den ökade stressen.

Men en sak vet jag säkert. Människor har fortfarande behov av varandra. Vi måste få ha både våra svagheter och styrkor. I gemenskap. Därför är det viktigt att våga prata också om det som är svårt. Vi är sociala djur. Den delade insikten om att det är fler än jag som tvivlar, gör det lättare.

För mig tog det nog åratals att på djupet förstå att det är normalt att ibland vara trött, nervös, irriterad och ledsen. Ett normalt liv är inte sällan ganska jobbigt att leva - även om man är ung, lovande och student vid landets mest populära lärosäte.

Här har vi alla en viktig uppgift. Visa både dig själv och dina kamrater omtanke. Döm varken er själva eller varandra för hårt.

Lunds universitet kommer inom kort att tillsätta en utredning för att kartlägga hur våra studenter upplever stödet från universitetet.

Högre utbildning kämpar mot urholkade resurser där kostnaderna ökar, mer än den årliga uppräkningen av anslagen. Systemet infördes för drygt 20 år sedan. Och när år läggs till år, blir till slut effekterna svårhanterade.

Jag vill understryka att vi inte har nått de nivåer som figurerade i media i början av våren: Att lärare skulle känna sig tvingade att sänka kraven för att släppa igenom studenter. Tvärtom, får utbildningen mycket goda omdömen vid Högskoleverkets granskningar och Lunds universitet håller just nu på att bygga ut och förädla utbildningens kvalitetssäkringssystemet.

Detta är en av utbildningens viktigaste framtidsfrågor. Men det är också dags för regeringsnivån att se över hela tilldelningssystemet till högre utbildning.

Om vi ska se någonting positivt, i den alltmer ansträngda ekonomiska situationen för utbildningen, så är det att den ger oss en tydlig signal till förändring. Jag tänker på E-lärandet och de möjligheter som den digitala utvecklingen har skapat. Det är dags att Lunds universitet gemensamt passar på att ta ett stort kliv framåt och kvalitetsutvecklar våra utbildningar, trots den ekonomiska urgröpningen.

Samtidigt som finanserna är ansträngda har kraven ökat på att arbeta med andra frågor. Alltifrån jämställdhets- och likabehandlingsplaner, breddad rekrytering och miljöstrategier för hållbar utbildning.

Tänk om vi inte hade haft alla dessa krav vid sidan om?

Vi kunde ju då anta en enhetlig grupp och ge dem en smal elitutbildning, precis som i universitetets barndom då vi hade unga adelsmän och utbildade dem för en fortsatt framtid i samhällets toppskikt. Jag är väldigt tacksam för att verkligheten inte ser ut så! Då hade t.ex. inte jag stått här, eftersom jag själv kommer från en så kallad studieovan hemmiljö.

Alla dessa planer för likabehandling har avgörande syften.

- Att ge röst åt människor som inte tidigare kunde göra sig hörda.
- Att skapa en väg för dem som tidigare bara mötte hinder.

Jag är glad att staten ålägger oss alla dessa planer. Även om arbetet tar tid, får vi i förlängningen en bättre utbildning, som lockar till sig människor med olika bakgrund. Det ger oss flera perspektiv på både utbildning och forskning. Och när flera perspektiv möts, utvecklas ny kunskap.

För någon vecka sedan kom Universitets- och högskolerådets rapport över lärosätenas arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande. Trots att Lunds universitets arbete, på ett antal punkter, lyfts fram som goda exempel, behöver vi framöver intensifiera insatserna för att vår utbildning ska vara attraktiv för breda studentgrupper.

Forskningsintensiva och traditionsrika lärosäten har överlag en lägre andel studenter från studieovana hemmiljöer. Men Lunds universitet ska naturligtvis fortsätta att vara både traditionsrikt och forskningsintensivt.

Det vi ska göra är att se till att vår miljö är lika välkomnande, oavsett din bakgrund. Vi måste öppna upp både vårt tilltal till presumtiva studenter, vårt mottagande av nya studenter och vårt stöd till och samspel med studenterna under deras studietid så att det blir inkluderande och välfungerande.

Detta gäller också alla de nyanlända som tvingats lämna sina hemländer.

Vid Lunds universitet arbetas det intensivt för att bidra till validering av den utländska utbildningen, finna kortare vägar till examen som tar hänsyn till redan avklarade delar, och som öppnar dörrarna till den svenska arbetsmarknaden.

Lunds universitet har sedan starten haft en stark internationell prägel. Här möts lärare från olika länder med studenter från olika länder. Alla med en gemensam målbild att fortsätta lärandet.

Lunds universitet vill ge den bästa utbildningen till de mest motiverade studenterna, oavsett varifrån de kommer. Egentligen är det få lärosäten som har bättre förutsättningar än Lund att göra det.

Till Lund kan du söka dig för en yrkesinriktad utbildning med täta kopplingar till framtida arbetsmarknad. Här finns ett långvarigt samarbete med omgivande samhälle, näringsliv och sjukvård som har gett möjligheter till en utvecklad och verksamhetsanpassad utbildning.

Många av svaren på framtidens globala utmaningar finns i mötet mellan ämnesområden. I Lund finns alla möjligheter att redan under utbildningstiden lägga en grund för detta, genom att läsa ämnen utanför den egna expertisen.

Jag hoppas att så många av er som möjligt utnyttjar detta unika tillfälle. Om inte annat, så för samhället. Vi kommer att behöva människor med bred ämneskompetens för att möta framtiden.

Dagligen möter jag er kåraktiva studenter. Jag ska säga er, att det får mig att känna, inte bara stor stolthet, utan också stor tillförsikt inför framtiden, -trots de globala utmaningar som vi står inför.

Studenterna har aldrig varit klokare.

Och mer redo att ta sig an framtidens utmaningar än nu.

Tack!